

КРИТЕРИИ ЗА ПРОЗРАЧНОСТ И ОТГОВОРНОСТ

Укрепване на ромското гражданско общество като
независими и прозрачни организации.

Проектът „Нови решения на стари проблеми – обмен на нови методи на подход в областта на интеграцията на Ромите“ се финансира от Исландия, Лихтенщайн и Норвегия чрез the EEA and Norway Grants Fund for Regional Cooperation.

Тази публикация е получила финансова подкрепа от Програмата на Европейския съюз за заетост и социални иновации „EaSI“ (2014-2020).

КРИТЕРИИ ЗА ПРОЗРАЧНОСТ И ОТГОВОРНОСТ

Implemented by:

Copyright © ERGO Network

Reproduction of the material in this publication is authorised for non-commercial, educational purposes only, provided that the source is quoted.

www.ergonetwork.org

Rue d'Edimbourg 26

1050 Brussels

December 2020

Проектът „Нови решения на стари проблеми – обмен на нови методи на подход в областта на интеграцията на Ромите” се финансира от Исландия, Лихтенщайн и Норвегия чрез the EEA and Norway Grants Fund for Regional Cooperation (Фонда за Безвъзмездна Помощ за Регионално Сътрудничество на Европейското Икономическо Пространство и Норвегия).

Тази публикация е получила финансова подкрепа от Програмата на Европейския съюз за заетост и социални иновации „EaSI” (2014-2020). За допълнителна информация, моля, консултирайте се: <http://ec.europa.eu/social/easi>.

КРИТЕРИИ ЗА ПРОЗРАЧНОСТ И ОТГОВОРНОСТ

Необходимостта от прозрачност във вътрешното функциониране на сдруженията не е конкретно установена в международни и регионални договори поради правото на сдруженията да бъдат свободни от намесата на държавата във вътрешните им дела. Откритостта и прозрачността обаче са от съществено значение за създаването на отговорност и обществено доверие (ОБКЕ/ОССЕ, 2015¹).

Критериите за прозрачност са придружени от учебни материали, които подпомагат организациите да прилагат критериите в своите структури и ежедневна та си работа. Вие можете да поръчате офлайн версия на „Настолна Игра за Прозрачност“ от секретариата на ERGO Network и да получите достъп до програмата за онлайн обучение на www.ergonetwork.org/transparency

1) Офис на OSCE за Демократични Институции и Права на Човека, Европейска Комисия за Демокрация чрез Право (Венецианска Комисия), Съвместни насоки за свободата на Сдруженията, 2015, р.62.

ВЪВЕДЕНИЕ

ERGO Network заедно с своите организации-членки - Център за Застъпничество и Изследователска дейност на Ромите (Словакия), Ромски Актив Албания (Албания), Слово 21 (Чехия), Фондация Автономия (Унгария), ОТАХАРИН (Босна и Херцеговина), RROMA (Македония), Млади Роми (Черна гора) и Нулева Дискриминация (Турция) - разработиха набор от критерии за прозрачност и отговорност за местни организации с цел укрепване на организациите за гражданското общество. Използването на критериите ще даде по-голяма легитимност, по-добри възможности за набиране на средства и повече доверие както от страна на местните организации, така и от институциите и в крайна сметка ще засили силата на организациите за гражданското общество. Прозрачността и отговорността са важни предпоставки за ефективността на гражданското общество, което се приема сериозно от неговите институционални контрагенти и други партньори.

Освен това членовете на мрежата ERGO се споразумяха да обединят своите усилията и задълбочени експертни познания, за да укрепят ромското и проромското гражданско общество в техните страни при прилагането на критериите за прозрачност. След това организациите, които ги изпълняват, ще използват етикет за прозрачност, за да обърнат внимание на тяхното качество в ръководене, управление и изпълнение.

Професионализацията на ромското гражданско общество от гледна точка на прозрачност и отговорност е процес, целящ да изпълни следните точно определени цели:

- ✓ Да бъдат модел за подражание на други организации в областта на прозрачността и отговорността при популяризиране на положителни ценности и да подкрепя другите с компетентност и опит;
- ✓ Да се подобри ефективността на организациите за гражданско общество чрез създаване на ясни структури на място;
- ✓ Да се увеличи влиянието на работата на организациите за гражданско общество, като се осигури положителна промяна и се постигнат дългосрочни положителни резултати;
- ✓ Да се подсили способността за справяне с проблемите по правата на Ромите;
- ✓ Да станат равноправни партньори с институциите;
- ✓ Да се установи по-добра връзка с ниските нива на местните организации;
- ✓ Да се осигури по-голяма устойчивост на организациите за гражданско общество;
- ✓ Да се подкрепи събирането на средства;
- ✓ Да се създадат условия за равнопоставимост на организациите за гражданско общество;
- ✓ Да се осигури безопасност чрез спазване на националното законодателство.

В заключение, изпълнението на критериите за прозрачност означава не само способността да се покаже, че ромското и проромското гражданско общество се отнасят много сериозно към тях, но и да имат правото да изисква същото от други заинтересовани страни.

Ние сме наясно с предизвикателствата, които местните организации могат да срещнат при прилагането на критериите,

като сложност на местната политика или липса на човешки ресурси. Този набор от критерии очертава начините, по които местните организации на гражданското общество трябва да се ръководят и управляват. Той се фокусира върху приложими критерии в областите:

- 1) Управление,
- 2) Финансово управление и
- 3) Изпълнение.

ОСНОВНИ ЦЕННОСТИ

Една организация за гражданското общество трябва да приеме, че всички хора се раждат свободни и равни по достойнство. Тя трябва да бъде чувствителна към моралните ценности, религии, обичаи, традиции и култура на общностите, на които служат. Една организация за гражданското общество не трябва да нарушава правата на човека. Тя трябва да бъде честна и правдива в отношенията си с хората, които имат за цел да упълномощат дарители, персонал, членове и партньори, държавни институции и обществеността като цяло; тя не трябва да има скрита програма и трябва да зачита закона. Една организация за гражданското общество трябва да бъде отговорна пред своя персонал, партньори и поддръжници, но също така и пред широката общественост.

Дори и най-искрените организации за гражданско общество могат да извлекат полза от критериите за прозрачност поради техните систематично идентифицирани приемливи стандарти и етични практики. Те осигуряват етична проверка, като същевременно служат като твърдение и доказателство, че важноста на поддържането на високи стандарти се приема сериозно. Такива критерии могат също да помогнат на заинтересованите страни при идентифицирането и избягването на безотговорни организации.

Устойчивият напредък, мир и справедливост задължават всички организации да допринасят за общото благо. Следователно, една организация за гражданско общество трябва да балансира саморазвитието и обслужването на други. Основен принцип на същинския характер на една организация за гражданско общество е, че тя е с нестопанска цел, неправителствена и политически независима.

КРИТЕРИИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ

Една ефективната структура на управление и силен, активен и лоялен управляващ орган са от решаващо значение за способността на организацията да постигне своята мисия и цели.

Структурата на управление трябва да отразява основните ценности и мисията на организацията. Управляващият орган носи крайната отговорност за всички свои дейности и ресурси. Това включва установяване на посоката на организацията, като се започне с излагането на нейната мисия. Управляващият орган

също така определя дейностите на организацията и следи за тяхното съответствие с мисията. Той упражнява отговорност за получаване и подходящо използване на човешки и финансови ресурси за изпълнение на мисията на организацията и поддържане на организацията и контролира законовите изисквания. За да изпълнят критериите за прозрачност по отношение на управлението, организациите трябва да създадат условия за и да осъществят следното:

Ясна структура на органите за вземане на решения с определени отговорности.

Ясни процедурни правила за органите за вземане на решения.

Редовни избори на управляващия орган от общото събрание (ако няма друга официална организационна структура, например фондации).

Управленски структури, свободни от символизъм, непотизъм и конфликт на интереси.

Съдържателно участие на целевата група във вземането на решения (поне един член на целевата група трябва да бъде представен в управляващия орган.)

Равно участие на жените и представителство на младите, както и баланс на възрастта в органите за вземане на решения; географско представителство, ако е приложимо.

Процедура за номиниране на лица, които да служат в управляващия орган, известна на членовете и други свързани страни.

Ясно излагане на мисията, одобрена от управляващия орган, за да се посочи защо съществува организацията за гражданско общество и какво иска да постигне, рецензира се периодично.

Демократично управление (неавторитарно, като се взема предвид мнението на колегите, системата за вътрешно гласуване и т.н.)

Консултиране / отворено лидерство (увереността и смирението за отказване от необходимостта от контрол, като се вдъхновява ангажираността на хората за постигане на целите)

Многогодишен или годишен стратегически работен план, одобрен от членовете с цел изпълнение на мисията на организацията и система за мониторинг за проверка на неговото изпълнение

Кодекс на поведение и политика за закрила на детето (да бъде подписан от всички служители / доброволци).

Процедура за изпълнение на ролите на персонала.

КРИТЕРИИ ЗА ФИНАНСОВО УПРАВЛЕНИЕ

Организациите за гражданско общество трябва да разполагат с подходящи финансови процедури на място, за да гарантират на всички партньори и широката общественост, че инвестициите в организацията са безопасни. Организациите трябва да използват вътрешни финансови процедури, да поддържат внимателно финансовите отчети и да предоставят финансови бюлетени на обществеността. Те също така трябва периодично да преглеждат финансовите си отчети. За да изпълнят критериите за прозрачност по отношение на финансовото управление, организациите трябва да създадат условия и да осъществят следното:

Изпозване на ресурсите си по ефективен и ефикасен начин за постигане на посочената цел.

Отговорно управление на ресурсите за постигане на целите на организацията и служба на общественото благо.

Въздържане от използване на незаконни източници, ресурси от съзнателно нелоялни компании, от компании, използващи детски труд и други подобни

Въздържане от злоупотреба с публични пари (всички публични активи трябва да се третират като обществено доверие); и противопоставяне на корупцията, подкупите и други финансови нередности.

Да не се харчат повече от 35% за вътрешни дейности
(което означава да се харчат поне 65% от общите разходи за програмни дейности и в идеалния случай повече от 80%).

Оповестяване на източници на финансиране (донори на издателски организации, оповестяване на суми, изразходвани за лобиране пред публичните власти (ако е приложимо)).

Публикуване на годишни финансови отчети.

Спазване на националното законодателство и срокове
(счетоводство, отчетна декларация, договорни изисквания за персонал и доброволци и др.)

Да не се вземат финансови решения на председател или касиер независимо от управляващия орган.

Персоналът трябва да бъде запознат с вътрешните разпоредби за плащания, т.е. система за подписване на плащания и други финансови и административни политики.

Система за проверка на счетоводните документи от съвета на директорите и / или одобрение от общото събрание.

Годишни външни финансови ревизии, ако е възможно.

Редовно актуализирани счетоводните документи, за да може финансовото състояние да бъде предоставено навреме.

КРИТЕРИИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

Отдаденият и отговорен персонал и доброволци са жизненоважни за успеха на една организация за гражданско общество. Тя трябва да търси квалифициран персонал, да им предложи подходящо обучение и наблюдение, да се отнася към тях справедливо и безпристрастно и да им осигури възможности за индивидуален растеж и развитие. От друга страна, една организация за гражданско общество трябва да очаква служителите и доброволците да поддържат най-високи стандарти на професионално поведение, да използват отговорно информацията и ресурсите и да избягват конфликт на интереси. За да изпълнят критериите за прозрачност по отношение на изпълнението, организациите трябва да създадат условия и да осъществят следното:

Дейности, съответстващи на мисията на организацията.

Критични периодични проверки на дейностите, за да се определи тяхното значение за мисията, тяхната ефективност и ефикасност, полезността на програмите.

Разглеждане на основните причини за проблеми, по които организацията работи и застъпване за основна промяна.

Споделяне на знание и обмяна със заинтересованите страни.

Вземане на решения в отговор на обратна връзка от хората, засегнати от работата на организацията, партньори, доброволци и персонал.

Редовно търсене на обратна връзка за своите дейности от всички партньори.

Външно и вътрешно споделяне на визия, мисия и стратегически цели.

Видимост на дейности и резултати (чрез уебсайт, бюлетини, листовки и др.).

Съдържателно участие на целевата група на всички нива (работа, ръководена от хора и уважително партньорство).

Осигуряване на комуникационен канал за обществеността, за да могат да се правят запитвания.

Инвестиране в персонал и доброволци, за да се развие пълният им потенциал и да се постиганат целите на организацията чрез осигуряване на обучение, осигуряване на качествен процес на въвеждане на нов екип и редовни срещи и оценки на екипи.

Поддържане на етични отношения на сътрудничество с други организации за гражданско общество и партньори, когато е възможно и подходящо в името на по-голямото

Зачитане на компетентността чрез избор на експерти или експертни организации въз основа на техните знания и опит, а не на приятелство или семейни връзки.

Българският превод на този документ е съфинансиран по проект "Нови решения за стари предизвикателства". Проектът „Нови решения на стари проблеми – обмен на нови методи на подход в областта на интеграцията на Ромите” се финансира от Исландия, Лихтенщайн и Норвегия чрез EEA and Norway Grants Fund for Regional Cooperation (Фонда за Безвъзмездна Помощ за Регионално Сътрудничество на Европейското Икономическо Пространство и Норвегия).

Тази публикация е получила финансова подкрепа от Програмата на Европейския съюз за заетост и социални иновации „EaSI“ (2014-2020). За допълнителна информация, моля, консултирайте се с:
Съдържанието на тази публикация е единствено отговорност на ERGO Network и по никакъв начин не може да се приеме, че отразява вижданията на Европейския съюз. Комисията не носи отговорност за каквото и да е използване на информацията, която съдържа..

www.ergonetwork.org/transparency

